

DEMENS POLITIK

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. FORORD	4
2. MÅLGRUPPE.....	5
3. VISION.....	6
4. ETIK	7
5. INDSATSOMRÅDER	8
5.1. Tidlig opsporing og udredning	8
5.2. Borgerens hverdagsliv og rehabilitering	10
5.3. Familie og netværk	12
5.4. Bolig.....	14
5.5. Demensvenligt samfund	16
5.6. Viden, kvalitet og samarbejde	18

1. FORORD

Demenspolitikken beskriver Norddjurs Kommunes indsats for borgere med demens tæt inde på livet. Demenspolitikken sikrer retning og skaber en fælles forståelse for den samlede indsats på demensområdet i Norddjurs Kommune.

Demens er en alvorlig sygdom, som på nuværende tidspunkt ikke kan kureres, men der er mulighed for at afhjælpe, lindre og udsætte demenssymptomer med den rette behandling. Både den demensramte og dennes familie påvirkes, da sygdommen vender op og ned på det liv, de kender. Det er derfor afgørende, at både den demensramte og de nærmeste pårørende får den hjælp og støtte, der er behov for, for at kunne bevare en meningsfuld hverdag.

Med demenspolitikken ønsker Norddjurs Kommune at sætte fokus på demens og sikre en stærk indsats for borgere med demens og deres pårørende. Politikken er en fortsættelse af Norddjurs Kommunes målrettede indsats og positive erfaringer gennem flere år på demensområdet.

Demenspolitikken fremhæver de indsatser, som Norddjurs Kommune vil arbejde efter de kommende år på demensområdet. Dette gøres blandt andet med afsæt i Den Nationale Demenshandlingsplan 2025 og de værdier, som handlingsplanen bygger på.

Demensindsatsen i Norddjurs Kommune beror altid på faglighed og sker med udgangspunkt i kommunens rammer.

2. MÅLGRUPPE

Målgruppen for demenspolitikken er:

- Ældre borgere med demens eller demenslignende adfærd og deres pårørende
- Yngre borgere med demens eller demenslignende adfærd og deres pårørende
- Borgere med psykisk og/eller mental funktionsnedsættelse, der samtidig har demens eller demenslignende adfærd, og deres pårørende

3. VISION

Det er Norddjurs Kommunes vision, at demensindsatsen skal sikre et aktivt, trygt og værdigt liv for borgere med demens og deres pårørende. Indsatsen skal ske med udgangspunkt i det enkelte menneskes baggrund, ressourcer, behov og ønsker.

4. ETIK

Den centrale værdi er respekten for det enkelte menneske, så borgeren sikres et trygt, aktivt og værdigt liv på egne præmisser. Det enkeltes menneskes frihed og retten til selvbestemmelse skal bevares, så længe det er muligt. Såfremt borgeren ikke er i stand til at tage vare på sig selv, skal enhver indgriben ske med respekt for det levede liv og borgerens retssikkerhed. I indsatsen vægtes samarbejde med borgerens pårørende og netværk højt.

5. INDSATSOMRÅDER

5.1 Tidlig opsporing og udredning

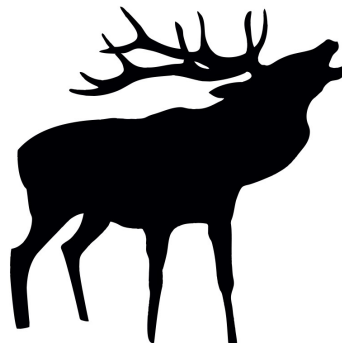
En begyndende demenssygdom kan være svær at opdage, da symptomerne ofte kommer gradvis og kan forveksles med tegn på andre sygdomme. Det er derfor vigtigt, at der arbejdes målrettet med at opspore og identificere borgere med begyndende tegn på demens så tidligt som muligt for at sikre, at borgerne får adgang til den specialiserede behandling og pleje, som kan gøre en væsentlig forskel for dem resten af livet.

Ved en tidlig udredning bliver der samtidig bedre mulighed for at udelukke eller behandle for andre sygdomme, som giver demenssymptomer, og for at træffe de rigtige valg vedr. behandling og støtte. En tidlig diagnose øger muligheden for at anvende medicin, der i nogle tilfælde kan udskyde og mildne symptomerne på demens.

En tidlig udredning med en specifik diagnose kan samtidig være med til at skabe afklaring og en form for trykthed både for borgeren med demens og de pårørende i et ofte svært forløb. Med diagnosticeringen får man noget konkret at forholde sig til.

Mange borgere kan i starten have svært ved at tale om de forandringer, der sker hos dem selv eller deres pårørende. Dette tabu kan være en barriere for den tidlige indsats, da det kan afholde folk fra at få undersøgt en mistanke om begyndende demens. Derfor er der behov for større åbenhed samt for at fremme viden om demens.

En tidlig udredning giver borgeren og de pårørende større mulighed for at forberede sig på de forandringer, der følger med en demenssygdom. Med en tidlig diagnose får den demensramte mulighed for at formulere sine personlige ønsker for den fremtidige pleje og behandling, boligform, økonomi mv., mens vedkommende stadig kan give udtryk for sine ønsker.

FOKUSPUNKTER

- Alle borgere med begyndende demenssymptomer skal tilbydes udredning. Norddjurs Kommune skal fortsat indgå i et tæt samarbejde med praktiserende læger og regionale udredningssteder for at sikre, at så mange borgere som muligt bliver udredt. Det nationale mål er, at 80 procent får en specifik diagnose
- Borgere i Norddjurs Kommune skal have kendskab til mulighederne for demensudredning og viden om, hvem de kan kontakte, hvis behovet opstår. Det gælder også under udredningsforløbet, inden der er stillet en diagnose
- Der skal være særlig opmærksomhed på tidlig opsporing hos borgere med psykisk og/eller mental funktionsnedsættelse, hvor adfærden i forbindelse med et handicap kan skjule de tidlige tegn på demens
- Borgere i Norddjurs Kommune skal have adgang til information, viden og rådgivning om demens og have kendskab til de tidlige tegn på demens. Ved at fremme viden om og forståelse for demens i samfundet, har alle et ansvar for at medvirke til at nedbryde tabu og uvidenhed om demens
- Fagpersonalet skal kende til advarselssignalerne for begyndende demens og andre sygdomme, der kan forveksles med demens, samt have viden om, hvordan de skal handle. Fagpersonalet skal arbejde opsøgende og medvirke til, at borgeren hurtigt tilbydes udredning
- Demensindsatsen i Norddjurs Kommune er tværfaglig og hænger sammen med den indsats, der sker andre steder i sundhedssystemet, f.eks. hos de praktiserende læger og demensklinikkerne. Norddjurs Kommune skal indgå i et tæt samarbejde med disse aktører, når borgeren overgår til kommunalt regi efter endt udredning
- Demensindsatsen skal sikre, at den demensramte tidligt i forløbet selv er med til at tage stilling til fremtiden, herunder bl.a. afklaring af værgemål

5.2 Borgerens hverdagsliv og rehabilitering

Hverdagslivet skaber roller og vaner, som er med til at give tryghed og identitet. Alle har brug for et meningsfyldt hverdagsliv, men borgere med demens og deres pårørende er i stor risiko for at miste dette. Når man rammes af demens ændres betingelserne for et hverdagsliv både på det individuelle plan og i forhold til ens omgivelser. I tilfælde, hvor borgeren mister evnen til at strukturere hverdagen, skal indsatsen medvirke til, at det kendte hverdagsliv så vidt muligt fastholdes.

Demens påvirker mennesker og familier forskelligt, og ikke to sygdomsforløb er ens. Tilrettelæggelsen af indsatser og aktiviteter skal derfor ske med udgangspunkt i den enkelte borgers levede liv, vaner, behov og ønsker. Indsatsen skal gøres så personlig og individuel som muligt, indenfor kommunens rammer, med bevarelse af borgerens identitet, livskvalitet og værdighed.

En målrettet rehabiliterende indsats, med udgangspunkt i den demensramtes egne mål og ønsker, kan både socialt, fysisk og kognitivt være med til at vedligeholde og mindske tab af borgerens

funktionsevner over en periode. Et rehabiliterende fokus kan samtidig gøre, at den demensramte kan bevare en så høj grad af kontrol over eget liv som muligt.

Der findes i dag mange velfærdsteknologiske løsninger og hjælpemidler, som kan være med til at understøtte den demensramte i at bevare færdigheder og fortsat leve et selvstændigt liv, f.eks. med hjælpemidler der kompenserer for færdigheder som glemsomhed og svigtende orienteringssans. Samtidig kan de teknologiske løsninger være med til at skabe tryghed og sikkerhed for både den demensramte og de pårørende, f.eks. med GPS-systemer. Det er vigtigt, at anvendelsen af velfærdsteknologi sker med udgangspunkt i den enkeltes forudsætninger, behov og ønsker.

> FOKUSPUNKTER

- Borgere med demens skal støttes i muligheden for at bevare og genoptage selvstændige funktioner i hverdagen, som f.eks. personlige omsorgsopgaver eller dagligdags-aktiviteter
- Borgere med demens skal, i samarbejde med foreningslivet, fastholdes i deres vante fritidsaktiviteter så længe som muligt. Når disse tilbud ikke længere er dækkende, skal der være kommunale aktivitetstilbud, der kan tage over. Tilbuddene skal være dækkende for de forskellige målgrupper, som f.eks. yngre med demens, fysisk aktive borgere, bevægelseshæmmede borgere mv.
- Der skal ske en løbende justering af de indsatser og tilbud, som borgeren modtager, så de tilgodeser den aktuelle livssituation og fase i demenssygdommen
- Hvor det er muligt skal yngre borgere med demens fastholdes på arbejdsmarkedet. Indsatsen skal ske i et tæt samarbejde med jobcenteret og borgerens arbejdsplads
- Der skal være tilbud om passende hjælp og aktiviteter, uanset om borgeren bor i eget hjem, på plejecenter eller på et bosted
- Velfærdsteknologiske løsninger skal, hvor det vurderes hensigtsmæssigt, indtænkes og tilbydes som en naturlig del af demensindsatsen, så den demensramte borger og dennes pårørende kan få størst mulig gavn af teknologien i alle faser af demensforløbet

5.3 Familie og netværk

Familie og nære relationer har stor betydning for selvopfattelsen og identitetsfølelsen. Familien er derfor medvirkende til, at borgere med demens oplever omsorg, tilhørsforhold, tryghed, stabilitet og ro. Når et menneske rammes af demens påvirker det ikke kun den demensramte selv, men også familien og den øvrige nære omgangskreds.

Når demens bliver en del af familiens liv, ændrer rollerne sig, og samværet skifter karakter under sygdommens udvikling. Det kan være frustrerende og forbundet med sorg, når sygdommen forandrer den måde, man er vant til at være sammen på.

Demens ændrer den personlighed, der var hos borgeren, og skaber samtidig en ny, som kan være markant anderledes i adfærd og sprogbrug. Det betyder, at man som pårørende tager afsked med et menneske, som stadig fysisk er der, i takt med at sygdommen udvikler sig. For pårørende kan det være svært at håndtere og tale åbent om dette tab.

Italesættelse af adfærdsændringer er derfor vigtigt, så de pårørende ikke står alene med de svære følelser.

Mange pårørende yder en betydelig og vigtig omsorgsindsats overfor borgere med demens. Rollen som pårørende til en borger med demens kan være meget følelsesmæssigt belastende og give store praktiske og sociale udfordringer, som kan føre til isolation og ensomhed. Rådgivning, aflastning og målrettet støtte til pårørende til mennesker med demens er derfor centralt, så de pårørende undgår fysisk og psykisk nedslidning.

Kommunen har et særligt ansvar i indsatsen for de borgere med demens, som ingen familie eller netværk har, eller hvor kontakten er svigtende.

> FOKUSPUNKTER

- Pårørende sikres bred og let tilgængelig information, viden og vejledning til mestring af de forandringer og nye vilkår, der følger med en demenssygdom
- Pårørende tilbydes tidligt i forløbet den nødvendige støtte og hjælp for at kunne mestre hverdagslivet og håndtere det at være pårørende. Der laves en forventningsafstemning med de pårørende
- Pårørende tilbydes støtte ved svære beslutninger, f.eks. ved spørgsmål om flytning til plejebolig
- De pårørende anerkendes for den store og vigtige omsorgsindsats, som de leverer til deres nærmeste med demens
- Inddragelse og samarbejde med familie og netværk vægtes højt. Der skal være fokus på de pårørende som en vigtig og væsentlig ressource
- Tilbuddene skal så vidt muligt være målrettet den enkelte families behov og ønsker
- De pårørende tilbydes fleksible aflastnings- og afløsningstilbud, der er målrettet borgerens og/eller de pårørendes behov

5.4 Bolig

Boligen er rammen om den enkeltes liv og er fyldt med minder, ligesom boligen er forbundet med mange dagligdagsaktiviteter og vaner.

Ved en demenssygdom påvirkes hukommelsen og ofte også sanserne, så tingene opfattes anderledes, f.eks. kan borgere med demens have svært ved at orientere sig. Dette gør, at flytning til en ny bolig kan være særlig vanskelig for borgere med demens.

Indretningen af boligen og omgivelserne har stor betydning for borgerens evne til at mestre hverdagssituationerne og til at færdes sikkert. Der skal derfor være fokus på demensvenlig indretning, både i forhold til plejeboliger og omgivelserne, for at sikre borgere med demens trygge rammer. Demensvenlig indretning og demenssikre plejeboliger kan samtidig bidrage til at forebygge brugen af magtanvendelse.

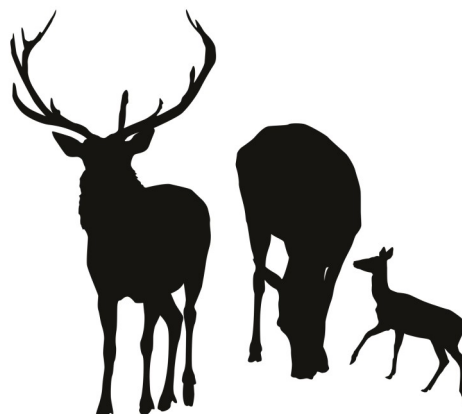
Mange ønsker at fastholde det velkendte hverdagsliv og blive boende i eget hjem længst muligt. For mange familier kommer der dog et tidspunkt, hvor den demensramte må flytte i plejebolig. Beslutningen om at flytte i plejebolig kan være meget svær at træffe,

både for den demensramte selv og de pårørende, da man siger farvel til et langt liv sammen. For mange pårørende er flytningen af deres kære en ubærlig tanke og får derfor nogen til at udskyde flytningen. Det er derfor vigtigt med støtte og rådgivning til familier ifm. flytning til plejebolig.

Enkelte borgere med demens, vil på grund af deres adfærd, have behov for et særligt skærmet botilbud eller et specialtilbud. Ved disse komplekse sygdomsforløb, hvor adfærden hos den demensramte borger påvirkes i særlig grad, kræver det særlige faglige kompetencer, for at sikre borgeren et forløb og tilbud af høj kvalitet.

> FOKUSPUNKTER

- Borgeren skal have mulighed for at bo i selvvalgt bolig længst muligt
- At der er de relevante boligtilbud til borgere med demens i kommunen - dette gælder såvel i forhold til udredning og aflastning som til varig bolig
- Som udgangspunkt skal alle botilbud i Norddjurs Kommune kunne rumme og skabe trygge rammer for borgere med demens
- Borgere og de pårørende skal tilbydes en boligform, der imødekommer den enkeltes behov og ønsker. Boligerne skal være demensvenlige og med demens-egnede omgivelser
- De fysiske rammer skal være trygge, og boligerne skal være indrettet, så de forebygger behovet for magtanvendelse
- Betydningen af nærmiljøet, og det at være tæt på familie og netværk, inddrages ved et boligtilbud
- Skift af bolig skal være baseret på rettidighed. Det tilstræbes, at der sker så få plejeboligskift som muligt. Skift af bolig skal altid ske i et tæt samarbejde med de pårørende/værge

5.5 Demensvenligt samfund

I fremtiden vil flere rammes af demens, da vi lever længere, og der derfor kommer flere ældre i samfundet. Borgere med demens og deres pårørende skal kunne leve et trygt og værdigt liv, uanset hvor de er i sygdomsforløbet. Vi har alle et ansvar for at skabe et demensvenligt samfund, som formår at inkludere borgere med demens, så de fortsat kan være en aktiv del af lokalsamfundet på trods af deres sygdom.

Der er mange fordomme og misforståelser forbundet med det at have demens. Borgere med demens og deres pårørende er derfor i risiko for at opleve ensomhed og social isolation, fordi omgivelserne ikke ved, hvordan de skal håndtere en demenssygdom.

Ved at øge kendskabet til demenssygdom, og hvordan man bedst hjælper mennesker med demens, kan borgere, skoleelever, frivillige og ansatte i butikkerne blive bedre rustet til at møde mennesker med demens med åbenhed.

Inddragelse og samarbejde med civilsamfundet er afgørende for at skabe et demensvenligt samfund. Lokale idrætsforeninger, frivillige organisationer, virksomheder og kulturinstitutioner kan ved hjælp af små tilpasninger bidrage til, at mennesker med demens kan fortsætte deres aktive hverdagsliv.

Mennesker med demens lever ofte længe i eget hjem inden det evt. bliver nødvendigt med en plejebolig. Indretningen af det offentlige rum, herunder butikker, bylivet og den kollektive trafik, skal tilpasses og tilgodeses de særlige behov, borgere med demens har.

Inddragelse af frivillige giver et ekstra tilbud til borgere med demens. Den tid, som de frivillige investerer, kan være med til at øge livskvaliteten hos borgere. Det stiller særlige krav til frivillige at hjælpe borgere med demens. Det er derfor vigtigt, at de frivillige tilbydes den nødvendige støtte og information.

> FOKUSPUNKTER

- Borgere med demens og deres pårørende skal af samfundet mødes med åbenhed og forståelse
- Borgere, civilsamfund og virksomheder i Norddjurs Kommune skal have viden om demenssygdom og kende til de typiske tegn på demens. Gennem oplysning skal fordomme og misforståelser om demenssygdom nedbrydes
- Information om demenssygdom og kommunens tilbud skal være let tilgængelig
- Med udgangspunkt i nationale anbefalinger for demensvenlig indretning vil Norddjurs Kommune i tæt samarbejde med lokale aktører have fokus på, at det offentlige rum og kommunale bygninger indrettes så demensvenligt som muligt
- Det offentlige rum skal opleves tilgængeligt og inkluderende af mennesker med demens og deres pårørende
- Norddjurs Kommune vil understøtte udviklingen af frivillige tilbud og aktiviteter, som giver borgere med demens mulighed for at deltage i lokalsamfundet
- Frivillige skal tilbydes støtte og information, så de er klædt på til opgaven, de påtager sig

5.6 Viden, kvalitet og samarbejde

Borgere med demens har forskellige behov for støtte, pleje og omsorg afhængigt af den konkrete demenssygdom og hvor langt i sygdomsforløbet, borgeren er. Indsatsen foregår ofte over lang tid og med flere sektorer involveret. I et demensforløb består de centrale samarbejdspartnere ofte af forskellige kommunale afdelinger og tilbud, den praktiserende læge og hospital/regionale tilbud. Dette stiller krav til det tværfaglige samarbejde for at sikre sammenhæng og kontinuitet i borgeres sygdomsforløb.

En styrket indsats i forhold til det interne og eksterne samarbejde er med til at skabe tryghed for borgeren og de pårørende. Samtidig vil det være med til at øge kvaliteten af omsorgen og give bedre resultater. Herved kan unødige vanskeligheder og barrierer, der naturligt kan forekomme i et samarbejde, undgås eller nedbrydes, og energien kan i stedet bruges på at skabe nye løsninger i fællesskab.

Som en del af den koordinerende tværfaglige indsats er gennemsigtighed og tilgængelighed vigtige elementer for, at borgeren og de pårørende igennem hele forløbet

ved, hvad der sker og føler sig inkluderet. Det kan være vanskeligt for borgeren og/eller de pårørende at have overblikket, og det er derfor nødvendigt, at medarbejderen kan koordinere forløbet.

Omsorg for borgere med demens forudsætter pleje og behandling på et højt fagligt niveau. Det indebærer, at medarbejderne har de nødvendige kompetencer og besidder relevant viden. Det er vigtigt, at ny og dokumenteret viden og erfaring anvendes og indgår aktivt i udviklingen af omsorgen, så borgerne tilbydes en evidensbaseret indsats.

> FOKUSPUNKTER

- Borgere og pårørende skal opleve en målrettet og sammenhængende indsats med så få personer involveret som muligt
- Borgere og de pårørende mødes i alle kommunale sammenhænge af medarbejdere med de rette kompetencer og den nødvendige viden om demens
- Medarbejderne skal have en pædagogisk tilgang, som er forudseende og minimerer brugen af magtanvendelse
- Demensindsatsen i Norddjurs Kommune bygger på den nyeste demensfaglige viden på alle niveauer
- Norddjurs Kommune skal bidrage til at styrke og videreudvikle samarbejdet med de praktiserende læger og sygehus samt bidrage til at sikre en ensartet høj kvalitet og sammenhæng i forløbene
- Demenskoordinatorerne sikres den nødvendige specialviden, så de kan være sparringspartner for fagpersonalet samt sikre sammenhæng i samarbejdet. Demenskoordinatorernes arbejde er rettet mod borgere med demens, pårørende og øvrige samarbejdspartnere.

NORDDJURS KOMMUNE

Sundheds- og omsorgsområdet
Sangstrupvej 32, Voldby
8500 Grenaa

www.norddjurs.dk